

יהודי צריך לדעת את ערכו

למעשה, כל שיטת סלבודקה על רגל אחת כתובה בהתחלה של פרשת משפטים.

סלבודקה ביקשה, שאדם יבא וירגיש כמה הוא חשוב, כמה הוא נכבד, כמה לא מתאים לו להתעסק עם שטויות, וכמה הוא מפסיד לעצמו מהחשיבות ומהגדלות שלו על דברים שוליים וחסרי משמעות אשר לא מתאמים לאיש הישראלי וכ"ש לבן תורה.

סיפר המשגיח ר' מאיר חדש זצ"ל, ששאלו את הסבא מסלבודקה על ה'שיטה' שלו שלא צועקים על בחורים, ולא לזרוק בחור מהשיטה כ"כ מהר. הרי "לא בדברים יוסר עבד!"

והוא הביא להם את הגמרא בסנהדרין (לז, א) והיינו דאמר ליה ההוא מינא לרב כהנא, אמריתו נדה שרי לייחודי בהדי גברא, אפשר אש בנעורת ואינה מהבהבת!! איך ייתכן שאדם יכול להתגבר על תאוות גופו?... אמר ליה: התורה העידה עלינו 'סוגה בשושנים', שאפילו כסוגה בשושנים לא יפרצו בהן פרצות. וברש"י: גדורה בשושנים. כלומר באזהרה קלה ובהבדלה מועטת הם נפרשין מן העבירה, ואין צריך גדר אבנים להפסיקן.

אמר הסבא מסלבודקה: אם יש מלך שבונה ארמון גדול ומפואר, ויש לו שם את כל שכיות החמדה מכל הסוגים: עופות צבעוניים, ובעלי חיים, בניינים יפים ונהדרים. הפאר וההדר שהיה שם הביא לכך שכל המדינה הסתקרנו לראות הכל מקרוב, אך אם כולם יבואו הכל ייהרס... כל העצים היפים, והגינות היפות עם הפרחים המרהיבים, הכל יימחה ויהרס. אז המלך מוכרח למנוע את כולם שלא ייכנסו.

ובכן, יש לו 2 דרכים למנוע את העם: או לעשות גדר אבנים גבוהה סביב הארמון, חומה גבוהה ובצורה, או לעשות גינת שושנים יפהפיה ונחמדה, שובת לב ומושכת עין. ודאי שמה שיותר מתאים לכזה ארמון יפה ונהדר - זו הגינת שושנים... אבל, זה תלוי באנשי המדינה. אם האנשים הם נבערים מדעת ולא יודעים להתפעל מהיופי של השושנים - לא יעזור שום דבר... צריך גדר של אבנים. אבל אם האנשים שם הם ברי דעת, בעל לב ובעלי רגש, הם מבינים את היופי של השושנים, אז הם לא ייהרסו כי כזו יפה בשביל לספק את יצר הסקרנות.

וכך אמר רב כהנא לההוא מינא. אתם הגויים - אין עם מי לדבר. אתם לא מבינים כלום, ולא יודעים כלום, אז בשבילכם צריך גדר של אבנים. אם לא - כל גדר אחרת אתם תהרסו. לנו מספיק גדר של שושנים. יהודי מוקף בכזו נעימות ובכזה יופי - פשוט חבל להפסיד את הכל בשביל תאוות בני האדם. התורה העידה עלינו שאנחנו סוגה בשושנים.

התפקיד של סלבודקה - אמר הסבא, זה להסביר לבחור באיזה גדר של שושנים הוא נמצא. אחרי שהוא יודע את זה, הוא כבר לא יהרוס גדר כזו יפה... בסך הכל צריך להסביר לו את ה'סוגה בשושנים'. ועל הגדר הזו אחז"ל על הפסוק 'פורץ גדר ישכנו נחש' - זה דינה בת יעקב, שיצאה לראות בבנות הארץ, וישכנה נחש - זה שכם בן חמור נשיא הארץ החוי, (וכידוע חויא בארמית זה נחש). ואיזה גדר פרצה, אחז"ל אבא והאחים יושבים ולומדים תורה, הוי אומר את בתוך גינה יפיפיה של שושנים, והחור הקטן ביותר - ותצא לראות בבנות הארץ, כבר מספיק לנחש להשתחל דרכו ולהכנס.

הגאון ר' ברוך מרדכי אזרחי שליט"א אמר, שבסלבודקה היו אומרים שיש איסור עשה ויש איסור לא תעשה, ויש מצוות דרבנן.

אך יש עוד דבר: א סלבודקער בחור, סיפסט נישט. זה לא מתאים לבחור מסלבודקה. אני חשוב, אני לא יכול להתבזות על כאלו שטויות, לא מתאים לי...

וכאשר מחנכים בן אדם - זה היסוד הראשון. תראה כמה אתה חשוב, תראה כמה אתה גדול, אל תפסיד את זה בידיים.

ונספר מעשה אמיתי שארע לאחרונה: היה בית ספר בנוה יעקב, שהיה שם ילד מופרע מאד, ואף מלמד לא הצליח להסתדר איתו. פרא אדם, ידו בכל ויד כל בו... והיתה תוקפה מסויימת שהמלמד שלו היה צריך להפסיק, אז הוא הביא ממלא מקום. ואותו ממלא מקום, בניגוד לכל הציפיות, הצליח עם הילד הזה והפך אותו מקצה לקצה. לא יאומן כי יסופר!...

באו כל הרבה'ס ושאלו אותו, איך זה יכול להיות? כבר כמה שנים שכולם מנסים ללא הצלחה ופתאום ככה הפכת אותו?! מה עשית?...

מה התברר לבסוף?... לפני שהמלמד עזב, הוא נתן פרטים על כל תלמיד ותלמיד שבביל שיידע איך להתעסק איתו. והממלא מקום התבלבל, ועל אותו ילד מופרע, היה רשום לו שהוא העילוי של הכיתה, הילד הכי מוצלח!!!

אז כל פעם שהוא התחיל להתפרע, אמר לו הממלא מקום, הרי אמרו לי שאתה העילוי של הכיתה! זה לא מתאים לך!... וכך הוא עבד איתו לאורך זמן, עד שהילד קיבל את זה ברצינות ונהיה העילוי של הכיתה!

וזו הדרך של סלבודקה. אתה העילוי של הכיתה, לא מתאים לך...

דע מי אתה

וכבר אמרו, שהדרך הזו של סלבודקה כתובה בפרשת משפטים, לא בדברים יוסר עבד. אפילו כל אדם מתחיל - יודע שמקומו של גנב הוא מאחורי סורג ובריח. באה התורה, והופכת קערה על פיה!... גנבת? תשלם. אם אין לך מה לשלם - נמכור אותך לעבד.

אבל אז, מתחיל החיים היפים שלך... כל הקונה עבד, כקונה אדון לעצמו. משהו שלא חלמת שיהיה לך... כל מה שיש לאדון - יש לך. את אותו אוכל שהוא אוכל - אתה אוכל! כל מה שהוא צורך לצורכו אתה מקבל דוגמתו, נהיית שותף איתו... ואם יש רק אחד, אז אתה מקבל ולא הוא.

נשאלת השאלה: ככה מחנכים גנב?!... זה בסך הכל סיבה נוספת לגנוב... אני אלך לגנוב, ואם לא יהיה לי לשלם - יקחו אותי לעבד... תענוג!

אלא יהודי - זה סוגה בשושנים. יהודי שגונב - הוא לא יודע מה ערכו. בוא אלי... אני יראה לך כמה אתה חשוב, וכמה מכבדים אותך. ולמה? למה באמת אני מכבד אותך, הרי אתה בסך הכל "גנב", מה מגיע לך?...

בגלל שגם אחרי הגניבה אתה בן מלך! כשהגמ' אומרת כי עבדי הם, ולא עבדים לעבדים לא הפשט הוא שזה רק "איסור של עבדים לעבדים". עבדי! אתה בא מבית המלוכה!!! זה לא מתאים לך... אתה נמצא כל הזמן בארמון. כעת תלך לנקות ביב של שופכין?! זה לא אתה!

וכשבן אדם קולט מה זה "איש הישראלי" הוא מתחיל להבין, לא מתאים לי להתבזות בשביל גניבה. פשוט לא מתאים לי...

כאשר יהודה מדבר עם יוסף (בתחילת ויגש) הוא אומר לו, "ועתה כבואי אל עבדך אבי והנער איננו אתנו ונפשו קשורה בנפשו". אם תקח את בנימין, אז אבא שלנו ימות!

ולא מובן, הרי יהודה חשב על יוסף שהוא מצרי, אז מה האיום הגדול על אדם מצרי שיהיה עוד יהודי שימות? זה הבעיה שלו!...

אדרבה, פחות יהודי - יותר טוב... ועוד, כתוב שאמר לו כי כמוך כפרעה, מה פרעה גוזר ואינו מקיים, מבטיח ואינו עושה, אף אתה כן, וכי זו היא שימת עין שאמרת לשום עינך עליו?! נו... אז מה רצונך?... כזה גנב, ולא סתם... הוא גנב את הגביע אשר נחש ינחש בו אדוני, נו... אז שיתנו על זה פרס?!... מה התביעה של יהודה?

אומר הבעל הטורים, ונפשו קשורה בנפשו. ויש עוד פעם שכתוב 'קשורה'. אולת קשורה בלב נער. אומר לו יהודה, אצלנו בבית, בני יעקב - לא גונבים. אותנו לא מחנכים לגנוב. גם אם הוא לקח את הגביע זה מפני אולתו הקשורה בו. זה רוח שטות שעברה בו... ולרוח שטות הזו לא יעזור בית סוהר. זה רק יגביר בו את המרמור ויוביל אותו לכוון ההפוך.

תתן לו תחליף. התחליף לאולת קשורה בלב נער זה נפשו קשורה בנפשו. זו תהיה השימת עין, שם הוא כבר לא יהיה גנב. תן לו את אבא שיסביר לו כמה הוא חשוב! שיראה לו כמה הוא אוהב אותו! הוא יראה לו כמה הוא אוהב והוא לא יפסיד את זה בשביל גניבות. וכך זה כל יהודי.

ודרך אגב כתוב בבעל הטורים 'קשורה' בגימטריא 'תורה'. בן תורה זה פי כמה וכמה. כמה אתה חשוב! כמה אתה נרצה! כמה אתה גבוה!

ובעצם - התורה הזו של סלבדוקא - זה לא חידוש. כבר רבינו יונה כתב זאת בתחילת ספרו "שערי העבודה". כל התחלת הספר היא באה להראות כמה בן אדם חשוב.

וכך הוא כותב: "הפתח הראשון הוא שידע האיש העובד ערך עצמו, ויכיר מעלתו ומעלת אבותיו, וגדולתם וחשיבותם וחבתם אצל הבורא יתברך. וישתדל ויתחזק תמיד להעמיד עצמו במעלה ההיא ולהתנהג בה תמיד".

זהו היסוד הראשון. תדע מי אתה, תדע מי אבא שלך, תדע לאיזה גזע אתה שייך, כמה אתה גבוה. ואז לא תרצה ליפול ולהפסיד כזו חשיבות בשביל שטויות. דבר נורא פשוט.

סלבדוקא ונובהרדוק...

ידוע ששיטת סלבדוקא ושיטת נובהרדוק הם 2 שיטות הפוכות. פעם חשבת, שההבדל ביניהם הוא כך: יש מאזנים שקולות של טוב ורע. זה לעומת זה עשה האלוקים.

כאשר רוצים שצד אחד יעלה למעלה והשני יירד למטה יש ב' אפשרויות: או שמורידים את הצד השמאלי למטה, ואז ממילא הימני עולה למעלה, או שמעלים את הצד הימני למעלה ואז השמאלי יורד למטה.

סלבדוקא אמרה: בא נעלה את כף המאזניים למעלה, נודיע לאדם את חשיבותו, וממילא ירד הצד התחתון. ונובהרדוק אמרה: בדיוק הפוך... בא נוריד את התחתון, וממילא יעלה העליון.

אך אמר לי פעם הגר"ח זייציק (שהיה מגדולי גידולי נובהרדוק) שזו טעות. ששאלו אותו פעם למה היום לא שמענו על מקום שעובדים בצורה של נובהרדוק? כמעט נגמרו הנובהרדוקאים... למה? והוא הסביר כך: ולפני הבנתי ששגיתי - וכנראה צריך לראות את זה אחרת, כל הדרך של סלבדוקא שמדברים כמה האדם גבוה גבוה, נכבד וחשוב, זה הכל טוב לימים כתיקונם. אבל בשעת שריפה, בשעת סכנה - אין זמן להסברים הללו. לדוגמא: תארו לעצמכם שפרצה שריפה גדולה בארמון המלוכה, וכעת יתחילו להסביר למלך, תראה איזה ארמון יפה יש לך, אתה כזה מלך גדול... היעלה על הדעת?! קודם כל תכבה את השריפה, אחרי זה נדבר...

אמר הרב זייציק: בעבר, בחורי ישיבה לא היה להם אוכל, הם היו רעבים ללחם, היה קור כלבים בחוץ - ולא היתה להם הסקה, אף אחד לא רצה להתחנן איתם... ואז נשבו רוחות ההשכלה, ומצאו כר נרחב. בא תראה איזה עולם הזה יש לנו... איזה תנאים טובים... זו היתה אש בוערת! היא כילתה רבים וטובים רח"ל. אז היו צריכים לכבות את השריפה, וכשמכבים שריפה - לא מתעסקים בשום דבר אחר חוץ מכיבוי השריפה.

גם נובהרדוק, הוא אמר, כל העבודה שלה זה למעלה מכח הטבע של בן אדם רגיל. רק שבשעת שריפה מקבלים כוחות גם למעלה מדרך הטבע, כמו שידוע.

אבל היום, השריפה ברוך ה' כבתה... היום להיות "בחור ישיבה" זה כבוד מלכים! מי לא רוצה שידוך עם בחור ישיבה? כל אחד רוצה, וגם משלמים על זה הרבה... והיום ברוך ה' יש אוכל בשפע, ודירות נאות, אז כבר אין שריפות. וכשאין שריפות - כבר אי אפשר להגיע לכאלו פסגות!...

מוסר ה' - בני!

ונשוב לדברי רבינו יונה בשערי העבודה, שיכיר האדם מעלתו ומעלת אבותיו. לא מתאים לי לחפש דברים אחרים.

ובזה מתבאר גם דברי המסילת ישרים (פרק י') "שכבר יכבה אש התאווה הגופנית בהתגבר בה החמדה האלוקית". אתם שומעים?!... בא תגביר את החמדה האלוקית, כמה אני קרוב לקב"ה, כמה אני אוהב אותו, כמה טוב לי, אני בן שלו, אני עבד שלו... "אם כבנים אם כעבדים", וממילא תרד ותכבה אש התאווה הגופנית.

והזכרנו, שאמרו בלעכוביץ' "מוסר ה' בני אל תמאס". מוסר ה', המוסר של ה' הוא, בני! אתה הבן שלי! אל תמאס. לא מתאים לך להתגלגל בדברים מאוסים...! אתה שייך לארמון המלכות, אתה שייך לעולם האצילות!

מרון הגר"ש אלישיב זצ"ל הביא את הגמרא בשבת (קנו, ב) "שאמרו החוזים בכוכבים לאמו של רב נחמן בר יצחק הבן שלך יהיה גנב (כי הוא נולד במזל גניבה) אז היא הקפידה מאד לכסות את ראשו, ואמרה לו, תכסה ראשך בשביל שתהיה לך יראת שמים, ותבקש רחמים שלא ישלוט בך יצר הרע. והוא לא ידע למה היא אמרה לו כך. יום אחד הוא ישב ולמד מתחת עץ דקל, ונפלה הגלימה מעל גבי ראשו הרים עיניו וראה את פירות הדקל, התחזק עליו יצרו, סליק פסקיה לקיבורא בשיני".

ולכאורה, למה אמו לא אמרה לו את הסיבה לכיסוי הראש, שנולד במזל של גנב, ושידע להיזהר? אלא, להגיד לבן אדם "אתה גנב", הרסת אותו לכל החיים! כשהוא יודע שהוא גנב - זה הורס אותו. מה כן צריך לומר? אתה ירא שמים. ובשביל להיות ירא שמים צריך כיפה, וצריך גם כיפה גדולה!!!

פעם אחת הרה"י היה לו ענין עם מרון הגר"ח קנייבסקי שידלחט"א, ושלח אותי שרוצה לבוא אליו. הלכתי אליו, והוא הזדרז והקדים לבוא לרה"י, ונסע איתי מיד במונית, והנהג היה דתי עם כיפה קטנה. אז ר' חיים אמר לי, תגיד לו שזה לא כיפה טובה, צריך כיפה שתכסה את רוב הראש!!! אני התביישתי... אך ר' חיים לא הניח לי, תגיד לו שצריך כיפה גדולה שמכסה את רוב הראש.

כאשר מדברים עם ילד על יראת שמים, כמה אתה צדיק וירא שמים, זה נשמע אחרת. אך אם אומרים לו "אתה גנב" - הפסדת לו את החיים.

ומעשה שהיה עם הגאון ר' ברוך בער ליבוביץ' זצ"ל, שעבד אצלו יהודי שתיקן את התנור. ור' ברוך בער אמר לו 'בוקר טוב' בשפה פולנית, כמו שהדרך לדבר לגויים. [יהודים מברכים בברכת "שלוש עליכם", או בוקר טוב בשפת הקודש].

ואחר כך הוא תפס את עצמו והתחנן בפניו שימחול לו. הרי אתה אדם חשוב, אתה יהודי! איך דיברתי אליך כמו גוי?!... בן של הקב"ה הוא חשוב.

לכבד את הבנים של הקב"ה!

כתוב במכילתא, כל אלמנה ויתום לא תענון. שאר כל אדם מנין? ת"ל לא תענון. דברי ר' ישמעאל, ר' עקיבא אומר אלמנה ויתום שדרכם לענות בהם דיבר הכתוב. הם יותר שבורים ונכאי לב ומרי נפש. וכו'.

"כבר היה רבי ישמעאל ורבי שמעון יוצאים ליהרג. אמר לו רבי שמעון לרבי ישמעאל, רבי! לבי יוצא שאיני יודע על מה אני נהרג. אמר לו ר' ישמעאל לר' שמעון, מימך בא אדם אצלך לדין או

לשאלה ועכבתו עד שתהא כוסך ונועל סנדלך או עוטף טליתך? אמרה תורה אם ענה תענה, אחד עינוי מרובה ואחד עינוי מועט. אמר ליה - נחמתני רבי, נחמתני!!

אני באתי פעם לבית מרן רה"י הרב שטיינמן זיע"א, והרבנית ע"ה פתחה לי, אשת חבר. ובקשה ממני להיכנס לחדר הגדול ולהמתין עד שמרן רה"י יגומר לאכול. חלפו שתי דקות, והיא נכנסת עם דמעות (!) ומבקשת ממני מחילה, לא הבנתי על מה... והסבירה: בעלי אומר שאם בא בן אדם - אני צריכה להכניס אותו מיד, אפילו אם הוא באמצע לאכול. אך אני, המשיכה הרבנית, אשה פשוטה, ואני מכירה את בעלי שאם כעת הוא לא יאכל - הוא אחרי זה לא יאכל בכלל. והוא צריך לאכול! אז מה אני יעשה... תסלח לי!

בספר השיחות של רבי ירוחם ממיר, הוא מביא שפעם אחת אמר ידוע שאצלי הדלת פתוחה תדיר לכל שואל ומבקש, אפילו שזה מאד קשה לי. (ר' ירוחם היה מעמיק עצום וכל פעם שמישהו נכנס זה היה להוציא אותו מהעיון). אבל אני מפחד מהמכילתא הזו. נשאלת השאלה: איך מבינים את זה?... הוא באמצע לאכול, או לנעול נעליים, בסדר... נחכה עד שהוא יגמור. מה קרה? למה כזה עונש חמור?

והתשובה תובן ע"פ משל: אם אחד מגדולי ישראל כמו מרן הרב שך זצ"ל היה מגיע אלי הביתה בדיוק באמצע האוכל, היעלה על הדעת שהייתי אומר לרב שך לחכות עד שאני יגמור את הארוחה?! הייתי רץ אליו! וגם אם היה מגיע הבן שלו הייתי רץ לקראתו. בא אליך בן של הקדוש ברוך הוא!!! מה זה "יתחכה"... אתה יודע עם מי אתה מדבר?... עם בן של הקב"ה! בניס אתם לה' אלוקיכם. בא אליך מישהו מבית המלוכה, איך אתה נותן לו להמתין?! ור' שמעון קיבל את התשובה הזו. הוא אמר לו נחמתני!

סיפר הרה"ג אליעזר בן דוד שהוא נקלע פעם לחו"ל וראה אותו גוי, וכשהוא שמע שהוא יהודי, הוא התרגש עד מאד! הוא אמר לו אני מקסיקני, בחיים שלי לא ראיתי יהודי, אבל אני מאד אוהב תנ"ך ולומד בו כל יום כמה שעות. כתוב בתנ"ך שאתם בניס של האלוקים! אתה יודע איזו זכות בשביל לראות פעם ראשונה בן של אלוקים ולדבר איתו?! הוא כל כך התרגש עד שהתחיל לרעוד!!!

אנחנו מחייכים, אבל הגוי הזה צודק! אנחנו בניס של הקב"ה, בניס אתם לה' אלוקיכם!

זה האושר הכי גדול שיש!

חביבין ישראל שנקראו בניס למקום. חיבה יתרה נודעת להם שנקראו בניס למקום. (אבות ג, יד) וצריך להבין, מה זה חיבה, ומה זה יתרה?

יש סיפור ידוע על רבי חיים קרייזווירט, שבזמן המלחמה, גפש אותו יהודי זקן ואמר לו, תראה, אני לא יודע אם אני ישרוד עד סוף המלחמה, אתה יותר צעיר יש לך יותר סיכוי. לי קוראים כך וכך, אני גר במקום פלוני. אם תפגוש את הבן שלי, תגיד לו שיש לי בבנק בשוויץ סכום עתק והביא לו את הנתונים, ושיבוא לקחת אותו משם.

לאחר המלחמה, ניסה ר' חיים לברר אך אף אחד לא ידע. פעם, הוא ישב בקרון רכבת, ולידו ישב יהודי. הוא התעניין בו ובמקום מגוריו. ושאל אותו, אולי אתה הכרת יהודי בשם פלוני? אמר לו בטח זה אבא שלי! יש לך מסמכים שמעידים את זה? כן. אז תדע לך, שיש לך חשבון בנק גדול מאד. ומסר לו את הפרטים. אמר לו, אבל אני כזה עני מרוד, שאין לי אפ"י את הוצאות הנסיעה! אמר לו, אני כבר יודע שאתה גביר... אז אני ליווה לך.

אמר ר' חיים קרייזווירט, מה הוא היה עד היום, עני מרוד או גביר? או לחילופין, אילו הוא היה מת בלי לדעת מהירושה שיש לו, הוא היה נקרא גביר או לא? ייתכן שמבחינת הלכה הוא גביר, אך למעשה הוא קבצן אמיתי...

אנחנו בניס למקום! יש לנו ירושה כזו גדולה, אך אם לא היו מודיעים לנו אותה היינו כמו אותו יהודי... מה יש לנו מזה?...

חיבה יתרה נודעת להם! אני מודיע לך! אתה גביר. יש לך ירושה. אתה הבן שלי! בוא לנצל ולקחת.

הג"ר הלל זקס אמר לנו בישיבה, בשם אחד מהאדמו"רים, שכאשר יהודי מברך בבוקר שלא עשני גוי - הוא צריך לרקוד ולשמוח כל היום עד למחרת שהוא מ ברך שוב פעם שלא עשני גוי!...

פעם שאלו באיזה מקום בת ישראל, אם היו נותנים לך אפשרות בחירה להיות או יהודיה או גויה, מה היית בוחרת? ואמרה, גויה. ולמה? כי להיות יהודייה זה מחייב בהרבה מצוות ויש עבירות רבות. אבל גוי לא חייב בשום דבר... תענוג. כאשר שמע מכך המשגיח ר' דב יפה זצ"ל, זה מאד מאד כאב לו! למה לא מסבירים לילדים כמה החשיבות של יהודי, כמה חביבין ישראל שנקראו בניס למקום, מה זה הערך של יהודי! להבין שלהיות יהודי זה האושר הכי גדול שיש! בין בעולם הזה ובין בעולם הבא. אתה נמצא בעולם אחר בכלל...

"והייתם לי סגולה מכל העמים", וברש"י: אוצר חביב! כמו, 'וסגולת מלכים', כלי יקר ואבנים טובות שהמלכים גונזים אותם. כך אתם לי סגולה משאר אומות.

פעם שמעתי מישהו שאומר, בא נשיר את שיר גאותו של הקב"ה. והוא שר, "יחיד גאה לעמד פנה". אך שם לא מבואר במה מתגאה, האמת היא ששיר גאותו של הקב"ה זה "על ישראל גאותו"! גאות הקב"ה היא שיש לו בניס כאלו יקרים וחשובים.

כל תפילה נשמעת!

כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו!

אחד שמקורב היום למרן ראש הישיבה שליט"א, או למרן שר התורה שליט"א, הוא הולך בכל מקום בחשיבות. אני חשוב! אני מקורב לגדול הדור!

אנחנו קרובים ישר לרבונו של עולם! הקדוש ברוך הוא קרוב שלנו, וקרוב אלינו!

כמה יהודי צריך לשמוח! וכל יהודי הרי יכול לפעול כל כך הרבה. הרי אם למשל הייתי מבקש מאבא שלי איזו בקשה, אז הוא היה עושה כל מה שהוא יכול, יש לי גם פרוטקציה... למה לא. סיפר לי פעם הגאון ר' טוביה יעקבזון שליט"א (שחמותו שתח"י, היתה גרה יחד עם הסטייפלער הקדוש) הוא נסע פעם לכותל המערבי להתפלל, והוא בא קודם לסטייפלער לקבל ברכת הדרך. הסטייפלער אמר לו אל תשכח להתפלל עלי. והוא חיך. שאלו הסטייפלער, למה אתה מחיך? אמר לו, אם המלאכים ישמעו שאני מתפלל על סבא, הם ילעגו לי... סבא צריך אותך?...

והוא אמר שהסטייפלער הקפיד עליו. אין תפילה של יהודי שלא נענית! באשר הוא שם. יש תפילה שנענית מיד ויש שנענית אחרי חודש או אחרי שנה. ויש גם תפילות שמועילות לנכדים ולנינים.

אבל אין תפילה שחוזרת ריקם, אבא לא אומר לבן - לא. גם כשיש אדם גדול שחולה והציבור מתפללים עליו, זה לא נכון לחשוב מה הוא צריך אותנו... התפילה שלנו יכולה להשפיע!

סיפר לי הרב פינזל (מנהל ת"ת חכמת שלמה בירושלים) שאביו היה חולה במחלה מאד קשה, אז הוא בא לבקש ברכה ממרן רה"י זיע"א. אמר לו הרה"י, יש לך כזה חיידר גדול עם תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא, תגיד להם שיתפללו עליו! הוא לקח את הדברים ברצינות, העמיד את כולם להתפלל, ואביו הבריא!

מהות האדם - לעזור לשני

ופה, נעבור לחלק השני של סלבודקא:

שאלו בסלבודקא, מיהו השוטה שיילך לקנות בידיים אדון לעצמו?...

אתה הולך לקנות עבד עברי בשביל לשמש אותו?!... מספרים על אדמו"ר אחד שהיה לו גבאי. ולעת זקנה רצו להכניס גבאי נוסף. הרביה מיאן באמרו, מספיק לי לשמש גבאי אחד, עכשיו לעת זקנה אין לי כח לשמש שני גבאים!...

אדם רוצה עבד שישמש אותו, אז נותנים לו אדון?!...

אומר ר' אייזיק שר, "הנסיך הסלבודקאי". ודאי שאם אדם ירצה את הנוחיות שלו - הוא לא יקנה עבד עברי. אבל כמו שכותב ר' יצחק מואלוז'ין בשם אביו הגר"ח (בהקדמה לנפ"ח) שהאדם לא לעצמו נברא אלא להועיל לאחרים. לא נבראתי רק בשביל לחשוב על עצמי. אם לדוגמא, יש לאחד מאיתנו אח לא בסדר חלילה, שסר

מדרך הישר והטוב, ואני יודע שאם אני יקרב אותו אני יוכל להחזיר אותו למוטב, האם אני לא יעשה זאת?! הוא אומר, לא מפסידים כשמשקיעים אצל הקב"ה. ומביא את הגמרא (יבמות סב, ב - סג, א), שמביאה את הפסוק אז תקרא ואני אענה.

יהודי - חי עם תחושה של שליחות: יהודי זה מידות טובות. תורת ה' ומידות טובות. תורה תחילתה חסד וסופו חסד.
והמשגיח רבי דב יפה זצ"ל אמר פעם אחת, **הרי יהודי יכול להיות מוקף בגן עדן של מדות טובות, אם ילמד מוסר וידע איך יהודי חי, ובמקום זה הוא בוחר בגיהנום של מדות רעות... לא חבל!?**

התורה מלמדת לפסוק

כתוב שמי שהולך לדיני ערכאות הוא מחלל את ה', ומרים יד בתורת משה, ואפילו אם הם פוסקים כמונו. כי אצלם זה שכל, ומידות רעות. אך אצלנו - זה תורה.

היינו כעת במסע לראדין, ולוילנא (ע"י ארגון דרשו) והיו שם הרבה רבנים ודיינים חשובים, קם הגאון ר' ניסן קפלן (ראש ישיבת ידעת אהרן) ושאל שאלה כמה מהדיינים שהיו שם:

אחד לוח מחבר שלו חמישים שקל או הזיק בסכום הנ"ל, והוא נעלם לטווח ארוך ולא מצא אותו. אחרי כמה שנים הוא הופיע ואמר שהוא נמצא פה רק לכמה דקות ויותר הוא כבר לא יהיה פה, אך יש בידו שטר של מאה שקל, ולמלוה אין עודף. האם הלווה חייב לתת את כל המאה? [והנידון היה אם יש ראייה מסויגית מיטב או לא].

הוא שאל את הדיינים, והסתפקו בזה, והעלו צדדים לכאן ולכאן. היה דין אחד (ת"ח גדול שחיבר הרבה ספרים) שאמר לו אמנם אני לא יודע לענות לך, אבל אם כזו שאלה תגיע אלי לדין - אני יודע איך לפסוק! כעת אתה שואל אותי בשכל שלי - אני לא יודע. אבל כשאני יהיה דין, אני אדע. ולמה? כי אלוקים נצב בעדת קל.

התורה בונה את הבן אדם, לסייע לזולת

הגאון ר' מיכל פיינשטיין אומר, בדרך כלל התורה לא מדברת בלשון שאלה. והנה אצלנו בפרשה כתוב "וחדלת מעזוב לו! עזוב תעזוב עמו!" מה כתוב פה:

אומר ר' מיכל, מה, אתה רואה יהודי סובל, יש לך הוה אמינא לשבת בצד?! זה לא רק ציווי מהקב"ה, אלא יש לך צד להיות אחרת?! אתה מסוגל לראות יהודי סובל ולא לעזור לו!...

בספר אוצרותיהם אמלא, מספר על הגאון ר' אריה פינקל זצ"ל (ר"י מיר ברכפלד) שהוא היה קורא את הרש"י על התהילים (צט), ד' בדמעות! "ועוז מלך משפט אהב, אתה כוננת מישרים, משפט וצדקה ביעקב אתה עשית". אומר רש"י: אתה כוננת מישרים. פשרה ושימת שלום בין אנשים כוננת באמרך "כי תראה חמור שונאך רובץ וגוי כי תפגע שור אויבך, ומי הוא שיראה את שונאו גומל לו חסד, שלא ידבנו לבו לחבקו ולנשקו?! תנחומא.

אתם שומעים איך התורה עושה שלום?! היא באה לשונא שלי ואומרת לו ללכת ולעזור לי, והיא אומרת גם לי לעזור לשונא שלי. ולא רק זה. חז"ל אומרים אוהב לפרוק ושונא לטעון [ומהו שונא? כמבואר בגמ' (פסחים ק"ג, ב) שראה בו דבר עבירה (!) אחרת אסור לשנא, ככתוב לא תשנא את אחיך בלבבך ועיי"ש בתו"ן השונא עדיף. עזוב תעזוב עמו, אומר התרגום שבוק מה דבליבך עליה ותעזור לו! נו... אז הוא לא ירוץ וינשק אותו?!... זה תורה מסוג אחר לגמרי! ואז אולי הוא גם יבין שלא שונאים אותו, הוא נשאר בן של הקב"ה ואח שלנו, שונאים רק את המעשים הלא טובים שלו. ומסופר, שהגאון ר' שמשון פינקוס והג"ר הלל זקס זצ"ל באו פעם

לנכדה של החפץ חיים הקדוש שלא שמרה תורה ומצוות. ורצו לשמוע ממנה סיפורים על הסבא.

אך היא לא פתחה את פיה, מלבד סיפור אחד שהיא ספרה להם. היא היתה סטודנטית. והיא נכנסה לסבא שישב בחדר חשוך ואפלולי ואמרה לו, סבא. עד מתי תבלה את החיים שלך בזוהר חדר חשוך? צא לעולם, הוא מלא אור, הטכנולוגיה (של אז כבר!) מתקדמת, יש מטוסים, בוא, תהנה מהחיים! - -

אמר לה החפץ חיים הקדוש, אני יגיד לך מה ההבדל: אתם מייצרים מטוסים, ומייצרים פצצות בשביל להרוג אנשים שמפריעים לכם והם שונאים שלכם. עוד יבא יום שיטילו פצצה אחת שיכולה להרוג סכומים אדירים של אנשים בבת אחת! (וזה מה שעשו אח"כ את האטום) אתם משתמשים בשכל ובאור שלכם בשביל להפסיד את הבריאה.

אבל אנחנו בונים את הבן אדם. אנחנו נותנים לבן אדם את כל הכוחות להיות בן אדם! לתת לשני, להעניק לשני, מלמדים בן אדם לעשות את התפקיד שלו בעולם. התפקיד שלו זה לא להרוג את האויב חלילה, אלא בדיוק הפוך! עזוב תעזוב עמו, ואז הוא מחבק ומנשק אותך. איך יכול אחרת?...

כתוב בפרשת יתרו, שאמר משה ליתרו "כי יבא אלי העם לדרוש אלוקים", איך אנחנו לומדים בפשטות, בשביל מה הם באים? - למתבע אולפן מן קדם ה'! כמש"כ התרגום.

אך הראה לי הג"ר יצחק לוקסנברג (מקריית ספר) שהרמב"ן אומר אחרת: השיב משה לחותנו צריכים הם שיעמדו עלי זמן גדול מן היום, כי לדברים רבים באים לפני. כי יבא אלי העם לדרוש אלוקים **להתפלל על חוליהם, ולהודיעם מה שיאבד להם!**

זה נקרא לדרוש אלוקים, אתם שומעים?! קודם כל התפקיד שלו - כל מה שחסר לו בחולי ובפרנסה הם באים אליו. ולבסוף הרמב"ן כותב גם "ועוד אני מלמד אותם תורה" וכו'.

אם נראה היום אצל מרן שה"ת ר' חיים קנייבסקי שליט"א, באים אליו מאות אנשים ביום, וכמעט אף אחד לא מדבר איתו בלימוד, רק בודדים... כולם מבקשים ברכות, ואת זה הוא עושה, ואח"כ כל מילה שלו ממהרים לקיים. וזה "כי יבא אלי העם לדרוש אלוקים". זהו התפקיד של גדול בישראל, להועיל לאחרני.

וכבר אמרו לו פעם שישגרו את הדלת, אך הוא אמר, לכל בן אדם יש תפקיד, אף אחד לא יודע מהו, אולי בשביל זה משאירים אותי בחיים... יהודי יש לו תפקיד. מה התפקיד שלי? לעזור לשני, להועיל לשני, וכמו שהיה המשגיח רבי מאיר אומר, 'והיה ברכה'. בכל מקום שאתה הולך תראה שתהיה ברכה לאותו מקום.

ברוחניות אין רוויה!

המשגיח רבי מאיר חדש אומר שכתוב שהיתה תביעה על נדב ואביהוא "ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו". בתרגום כתוב: והו חדן בקרבניהון דאתקבלו ברעוא כאילו אכלין ושתין". אז מה היתה התביעה עליהם? אדרבה, הם שמחו בקרבן שהתקבל לרצון. אז בשם המשגיח רבי מאיר אומרים שני דברים.

דבר ראשון: היות וזה לא משל ונמשל, תבא ותגיד השיעור כללי היה כל כך מוצלח, זה הזכיר לי את החמין של שבת... קבלת הקרבן מזכירה אכילה ושתיה?!... זה לא המשל הנכון.

עוד אמרו בשם ר' מאיר: אכילה ושתיה - מגיעים בסוף לרוויה. בורא עולם זה בלי רוויה, זה לשאוף עוד ועוד. הגעתי למטרה מסויימת - אני שואף הלאה. יש לו מנה - רוצה מאתיים. מאתיים - רוצה ארבע מאות.

עבודת האלוקים זה לשאוף ולשאוף, אתה גדול, אתה יכול להגיע רחוק, תנצל את זה, ובסייעתא דשמיא תצליח!

לע"נ

הרב מאיר ב"ר מרדכי צימרמן זצ"ל
נלב"ע א' אדר תשע"א
ורעיתו מרת אסתר ב"ר שמחה (גרוס) ע"ה
נלב"ע ב' ניסן תשע"ט
תנצב"ה

לע"נ

הרה"ג ר' משה חיים זצ"ל
בן הרה"ג ר' אהרן זאב הי"ד
מח"ס המסורת השלם לתשב"ר
נלב"ע כ"ג שבט תשס"ד
תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגיליון במייל: 4166058@gmail.com